

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 80.

Braslovu 28|16 Octobre

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

La adres'a intregului reg. ministeriu.

Dupa ce opiniunea publica a romaniloru in privinti'a denumiriloru de presiedinti si fiscali de nationalitatea romana s'a exprimat atatu prin diurnale, catu si in conveniri private intr'unu modu destulu de convingatoriu, nu ne remane alt'a de catu a constat'a si din parte-ne adenc'a indignare, si total'a nemuliamire a natiunei intregu parte pentru nenumerulu denumitiloru, parte ca s'au ignoratu si desconsideratu astfelu de barbati, cari nu numai ca si ar' fi implinitu chiamarea cu demnitate, d6r' dupa anii servitiului, capacitatea loru escelente recunoscuta si de straini, cu totu dreptulu au speratu, 6ra natiunea a asteptatu denumirea loru. Aici cumva va urm'a denumirea asesoriloru la propunerea presiedintiloru nou denumiti in intielegere cu siefulu municipiului. Ce va se urmeze de aici mai alesu pentru romani, putemu fi a priori convinsi mai vertosu, dupa ce numerulu de asessori atatu e de micu, incat presiedintii si siefii municipiiloru, tocma se fia in cointielegere, abia ar' fi in stare se-si propuna 6r' pe 6menii loru, de romani se va ingriji Dumnedieu, c'a pentru paserile din aeru. Aici avemu se insemnamu, ca nu scimu de cumva in alte locuri, d6r' in Brasiovu de siguru siefulu municipiului nu va contradice propunerei presiedintelui si asta din acea simpla cauza, ca-ce este un'a si aceasi pers6na.

Premitendu aceste ne int6rcemu la adeverat'a tema, asupra careia vremu se atragemu atentiunea, si ac6sta este incurcatur'a urbariale.

Este adeveru nerestornabilu, ca numai acea ti6ra e libera, unde proprietatea si pamentulu e liberu de incurcaturele si insgardarile feudali. Cumca in ti6r'a n6stra suntemu de parte de a ne ved6 eliberati, ba pe di ce merge totu mai tare ne vomu incurc'a, ne da prospectu si n6u'a organizare juridica. In anulu 1858 de si ecsistau judecatorii, cari au statu la inaltimea misiunei loru, totusi s'au redicatu tribunale urbariale speciale, care au statu pana in 1861, in care anu facunduse si cu aceste tabula rasa, causele urbariali au venitu la judecatoriele municipali, unde le au mancatu pulberea si moliele pana in anulu 1868, candu 6ra s'au infiintiatu judecatorii urbariali speciali. Aceste acum 6ra se desfiintiazu si agendele le va primi judecatori'a de nou infiintiazu, care ne putenduse causele civile si criminale aman'a, lucrarile urbariale voru stagn'a cu totulu, mai cu s6ma, fiinduca numerulu asesoriloru, precum se dice, e f6rte micu si nu ajunge, c'a se se p6ta unu referinte ocup'a eschisivu de cause urbariale. D6ra d6ca s'ar denumi unu referinte, ori chiaru unu senatu urbarialu la fiacare judecatoria inca n'ar put6 corespunde. Motivele, cari au indemnatu in 1858 si 1868 a infiintiazu judecia urb. speciali sustau si astadi. Nu faca regimulu economia in spese, unde n'are locu, si nu faca experimente pe cont'a tieriei, ca-ce de siguru, d6ca nu mai curundu, d'a in 4-5 ani la reclamarea comunelor, a proprietariloru, a erariului si a statului insusi 6ra se voru infiintiazu judecatorii urbariali, numai catu acele nu voru mai av6

ce se segregeze, ca-ce comunele, proprietarii, arendasii, economii si domesticii acestora, folosinduse de impregiurari voru devast'a cu totulu padurile, de comasatiune nici ca pomenimu, pentru ca unu asesoru absentandu cu lunele dela gremiu in cause de comasare, ar' stagn'a celelalte agende; apoi 2 comasari de odata nu s'ar put6 lu'a in lucrare. Este d6ra de temutu, ca in 100 de ani nu se voru termina causele urbariale; pana atunci voru muri si bietii jeleri, cari in t6te dilele batu la usiele judecatorieloru, si apoi nefindu cine se infesteze se voru put6 pune ad acta procesele, declarandule de seversite cu daun'a multoru insielati cu amanarile.

A fostu mare eronare a desfiintia in 1861 judecatoriele urb., este eronare astadi a le desfiintia, eronare care nu se va put6 repar'a, cu atatu mai vertosu, ca-ce de si judecatorii la n6u'a organizare voru fi denumiti, d6r' atatu in orasiile sasesci, catu si prin comitate de respectivii presiedinti se voru propune cea mai mare parte din acea clasa privilegiata, care facia cu comunele rurale e partit'a, ergo interesata. — Din t6te aceste sperandu, ca nu batemu t6c'a la urechi'a surdului, facemu pe inaltulu ministeriu atentu a nu disolv'a judecatoriale urbariale, si a nu aduce ti6r'a 6rasi in confusiune; din contra a reform'a, a sustien6, si d6ca s'ar arat'a de lipsa a reduce judecatoriele urbariali la 4-5 asemenea si asessorii la 3. Dupa terminarea proceselor si agendelor, personalulu acest'a se va put6 impart'i pe la judecatorie. Prin modulu ac6sta fara spese mari s'ar desrobi ti6r'a de catusiele feudali, si ar' incet'a frecarile neplacute intre comune, si proprietari, intielegemu firesce, ca t6te remasitiile feudale, precum suntu regalele scl., se voru regul'a intr'unu modu reclamatu de spiritulu timpului. —

Revista despre congresulu romaniloru.

(Urmare.)

„Odata pentru totud6u'n'a se pricepemu si se ne insemnamu, ca — fara sacrificia, sacrificia mari si grele, nu este cu potintia a se emancip'a, a se salv'a unu poporu. Prin sacrificia intinse, prin espuneri resolute, reus6dia chiaru si hotii, precum vedemu in t6ta diu'a cu ochii nostri; — cu atatu mai curundu si mai sicuru trebuie se invinga unu poporu, aspiratoriu numai la dreptate, la ceea ce dupa Dumnedieu si dupa fire i compete necontestabilu! —

Si — 6ca, ca pentru scopulu de a inaugur'a si desvolt'a o mai mare activitate, a d'a mai multe semne de vi6tia, — nu ecsiste nici o trebuintia de vr'o adunare nationale, de ceva speciale consultatiuni si ingagiamente: ajunge recun6scerea si — langa ea si dupa ea, voi'a firma si resoluta, pre care anim'a, numai anim'a omului i o p6te d'a.

Au nu avuramu atatea adunari nationali, la Temisi6r'a, la Mercuria, la Brasiovu; atatea prin congrese si sin6de, si la asociatiunile literari, scl. scl. — si totusi, 6ca ca recun6scemu, cumca activitatea n6stra nu este de ajunsu de felu, nu corespunde nici pe departe trebuintiei! —

Se desvoltamu deci noi de noi, individualminte o voia firma si resoluta, -si apoi se invetiamu si indemnamu poporulu pretutindenea, la t6ta ocaziunea — spre activitate si sacrificia, spre renuncierea la egoismu si scuturarea din spinare-ne a uci-det6riei nepasari!

Ei d6r' — alt'a este vorb'a; precum s'a doveditu din cursulu discusiuniloru la conferinti'a parcularia din 4 Sept. si precum s'a veditu si din

unii articli de prin unele gazete, este vorb'a de — pasivitatea ceea ce s'a decretatu la Mercuria, de pasivitatea opositionale contra dietei unguresci din Pest'a.

Da, dupa staruirile unora, guvernamentalisti mai vertosu, — aici, pe acestu terenu ar' fi se d6 romanii ardeleni semne de vi6tia. Ac6st'a este cea ce ni indegeta si adres'a comitetului sibianu in punctulu 1, candu dice, ca — numai o adunare nationate p6te fi competinte a se pronunciazu asupra conduitei politice a natiunei. Se ecsaminamu deci si ac6sta cestiune cu anima curata.

Este lucru — in t6te partile, de toti cunoscutu, ca — pasivitatea opositionale s'a decretatu de romanii ardeleni — nu de buna voi'a loru, ci de estrema, amara nevoia. Se scie, ca domnii maghiari, la guvernii si la diet'a loru, au denegatu romaniloru, maioritatiei absolute a poporului din Transilvania, si cari de secli p6rta cele mai multe si mai grele sarcine publice, — li au denegatu recun6scerea dreptului loru de natiune a patriei, dreptulu de asemenea partasi la fol6sele publice ale patriei; astfelu i au degradatu la s6rtea unei turme de vite, au dispusu de ecsistintia tieriei loru, fara ascultarea, fara concursulu loru, si — dupa draga voi'a loru continua a face la legi pentru ei fara de ei, despre cele mai sacre interese si despre inalienabilele loru drepturi fundamentali, ce naturalminte li competu, c'a la 6meni si c'a la cetatiani.

Si — la reclamele loru, la reclamele sprijinite in 1848/9 de 40.000 de martiri, ce li au imbiatu si li au datu domnii maghiari? Li au datu o lege electorala decatu carea mai nedrepta si miserabile, mai insielat6ria si insultat6ria — n'au mai veditu lumea, si pe temeiulu aceluia i au chiamatu la diet'a loru din Pest'a, c'a se partecipe la vi6tia constitutionale! Romanii, de si cu multa si pre mare abnegare de sine, odata au venitu, au venitu se-si reclame si aici drepturile calcate in piti6ra; d6r' — au fostu 6re ascultati? Li s'a ertatu 6re se-si vorb6sca macaru limb'a propria? Li s'a recunoscutu dreptulu de votu in cestiunea de autonomia de ecsistintia a patriei loru strabuna??

Nemicu din t6te. —

Ei bine: ce d6ra a mai remasu romaniloru de conscientia nationale, de on6re, de minte si de anima?

De siguru nemic'a alt'a, decatu: s6u a-si lu'a refugiuulu la putere fisica, spre a incerc'a prin ac6st'a revindecarea dreptului seu, confiscatu de despotii — asia numiti constitutionali, s6u a se retrage de pre acelu falsu terenu constitutionale si astfelu a se fer'i de acea cursa rea, pusa on6rei si ecsistintiei loru, si a desavu'a solenelu pretensiunea, ca — diet'a unguresca ar' fi reprezentatiunea genuina si libertatea adeverata a natiunei romane, — pre candu ea pentru natiunea romana nu este de catu unu aparatu artificiosu de a o sugrum'a, 6r' romanii pucini, caroru li p6te fi ertatu a intr'a in acea dieta, nu potu av6 alta rola, decatu de a fi martori, ba inca si de a concurge la sugrumarea natiunei loru, mamei ce li a datu ecsistintia.

Romanii, de fire pacici, si — crediendu in dreptatea eterna, si in logic'a si moral'a cursului evenimentelor, s'au decisu pentru pasivitatea opositionale, carea — inca odata spunemu, atat'a va se dica: fratii, s6u domnii maghiari, de odata n'au anima si pricepere pentru noi, faca in contra n6stra ori ce voru vr6, noi inse nu li damu concursulu nostru, nici nu li recun6scemu dreptulu; si legiloru si mandatelor loru ne supunemu numai de nevoia, si numai pana atunci, pana candu ei au puterea fisica de a ne constringe; mai departe noi constitutionalismulu maghiaru ilu consideramu de celu mai nesuferabilu despotismu s6u jugu pentru noi. Vindecarea reului o asteptamu dela timpu, dela cursulu evenimentelor!

Astfelu fiindu deci, se nasce intrebarea: Causele grave si absolutu decidet6rie, ce nainte de doi

ani si diuometate au motivatu si provocatu pasivitate opositionale a romanilor ardeleni, incetat'au séu modificatu-s'au?

Credemu, ca — pana in acestumomentu vreau romanu póte afirmá, ca — s'ar fi stramutata, séu ar' fi incetat'au? Nici apesarea maghiara, nici in principiu si nici in fakta — n'au incetat'au; ba inca nici incercari, de a face cá se incete, — nu s'au ivitu, nici macaru vr'o bunavointia spre acestu scopu, nu s'a manifestatu seriosu din partea domniloru stapanitori ai nostri. — Ei bine, in astfelu de cercustantie triste, cum natiunea romana ar' poté se cugete macaru la parasirea politice de pasivitate opositionale? — si cum ea ar' poté-o parasí acésta politica — fara de a se blamá si sinucide in faci'a lumii?!

Dupa noi este o absoluta neposibilitate. Ér' — a proclamá acea politica de nou dóra, ar' fi in acestu momentu, nu numai de prisosu, — ci — absurdu, pentru ca — lipsesce caus'a, indemnulu ratiunabilu; pentru ca nu stamu in ajunulu de nóue alegeri, nu suntemu de nou chiamati a luá parte la viéti'a parlamentaria, la luptele constitutionali in diéta.

Si tocmai din acésta din urma consideratiune, noi — suntemu convinsi, ca ide'a acést'a, nici n'a esitu din capu romanu, nici n'are in vedere scopuri séu interese romane. Si tocmai de aceea noi — tare ne tememu, ca ér' este se ni se puna o cursa periculósa; precum indegetaramu la inceputulu acestui articlu.

Se punemu, ca — inteligenti'a nóstra, pentru scopulu amintitu s'ar aduná la o conferintia séu la unu congresu; se fimu convinsi, ca aceia, pre cari pasivitatea nóstra opositionale ii dóre, voru fi reprezentati acolo catu de bine: si — ce este mai naturalu, decatu ca au se se nasca disputele cele mai infocate; — privindu acum la cele intemplate de curendu la Nitr'a si Ungvaru, — ce poté fi mai usioru, decatu cá se intrevina si focosurile si chiaru honvedii, — si éta-ne la pragulu revolutiunei! Éta-ne blamati si bagati in lantia de feru, cu caus'a cu totu!! Éta sementi'a urei de mórté intre natiunea nóstra si cea maghiara, aruncata cu ambele mani in pamentulu celu mai grasu; — tocmai aceea ce noi pana acú in totu modulu, cu tóte poterile vreamu se incunguramu.

Nu deci, nici decum nu potemu se vedemu lips'a si folosulu, nu potemu se pricepemu oportunitatea unei adunari nationale, pentru acestu timp, in Transilvani'a." scl.

Amu reproducu aceste din „Albin'a“ numai pentrucá on. publicu cetitoriu alu fóiei nóstre se se convingá, ca nu e singura opiniunea „Gaz. Trans.“ cá romanii se remana fideli drepturilor sale politice nationali, prin urmare si decisiunilor conferintiei nationali din Mercurea, ci si altii, cari vedu ceva mai departe. Tocma sub impregiarile starei esceptionali de astadi in Transilvani'a, nu ne poté folosi congresulu nemica, pentrucá obiectele unui congresu nationale in timpulu de facta ne lipsescu. — Avemu lipsa de activitate mai sufucata aici in patria? — Da, in adeveru, ca avemu pe tóte terenurile si politice nationali si industriali si celu mai vastu, pe terenulu culturai nationale a poporului, déca nu vremu se remanemu de batujocur'a si insult'a antagonilor nostri politici. Acésta activitate „Gazeta“ a recomandat'o mai multu decatu orce organu de publicitate; si nu va inceta a lega de consciinti'a inteligentiei romane reinnoirea aceste activitati la tóte ocaziunile de lupta si de apere legale aici in patria, precum si la progresarea poporului prin midiuoleculu reuniuniloru si prin sacrificia pentru cultura.

Ceea ce privesce inse la pasivitatea primita in conferintia dela Mercurea, adica singuru de a nu participa la alegéri pentru diéta din Pest'a, nu recunóscemu pe nime competentu, decatu pe comitetulu alesu de acea conferintia, a face pasi la reconvocarea conferintiei, déca are acésta insarcinare, pe candu se voru fi schimbatu impregiarile, cari ne au dictatu pasivitatea; pana acum inse nu vedemu nici o schimbare, prin urmare inca nu vedemu urgentia nici de congresu nici de gen. conferintia inteligentiei romane transilvane. —

De langa malulu Oltului.

23/11 Octobré 1871.

Dsspre Asociatiunea transilvana.

Fiinduca astadi se implinesce unu deceniu (10 ani), de candu s'a inauguratu si constituitu Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, credemu, a nu fi fara de interesu, cá se aruncamu o privire fap-

tica preste viéti'a, trecutul si activitatea acestui asediamentu nationale. Se vedemu incatu -si a implinitu ea, sublim'ai misiune, de a promová cultur'a poporului in deosebitele ei ramuri prin studiu, prin premia si stipendia pentru diferitele specialitati si scientie si arte etc. (vedi § 2. din statute). Se intielege de sene, ca orice Asociatiune, numai asia poté corespunde misiunei sale, déca dispune de midiuólecele materiali si spirituali recerute, ca-ci lip-sindu unulu séu altulu dintre acesti doi factori neincunguratu delipsa, nu se poté pretende progresulu si prosperarea dorita.

Candu voimu inse, a aruncá o privire scurta preste activitatea Asociatiunei nóstre, nu potemu, cá pre totu momentulu, se nu ne aducemu aminte, inainte de tóte de aceli barbati nationali ai nostrii, cari parte au fostu auctorii acestei idei salutarie, parte au conlucratu din tóte poterile si spirituali si materialmente pentru realizarea, intruparea acelei idei. Acestoru barbati, natiunea le va fi purerea detória cu multiunita si recunoscientia. De si noi recunóscemu in deplinulu intielesu alu cuventulu, multifariele merite si servitia aduse pre altariulu culturai romane din partea Asoc. trans. in restempulu deceniului, ce se implinesce astadi dela ecisistenti'a sa: totusi nu ne simtimu competenti a ne demite in analisarea detaiata a activitatei dezvoltate din partea acestui institutu nationale, de o parte, din cauza, ca activitatea aceuia poté fi prea bine cunoscuta fiacarui carturariu romanu, din acetele aceuia, care tóte s'au publicatu, de alta parte, insirarea detaiata a activitatei acestui institutu, ar' recere negresitu, unu tractatu cu multu mai voluminosu, decatu se póta incapa in cadrulu unui diurnalu. Amu cugetatu deci a ne margini acum numai la reimprospetarea sacrificialoru materiali, ce le a adusu Asoc., in cursu de 10 ani in interesulu literaturai romane, si astfelu infurandu acele sacrificia, dupa sirulu aniloru, ale pune in vederea natiunei nóstre, cá se se convinga ori-care fiu alu ei, ca o Asoc., — a carui midiuólece nu suntu asia considerabili, cum s'ar dori si poté s'ar si pretinde dela o natiune —, catu a sacrificiatu pentru cultur'a nationale in timpulu de 10 ani.

Se incepemu dér', pre bazea acteloru, ce ne stau inainte, insirarea, enumerarea sacrificialoru materiali ale Asoc. aduse pentru crescerea tenerimeii studióse cum si in genere pentru cultura si acést'a dupa sirulu aniloru.

Anulu 1862/3. In acestu anu, s'a datu cá stipendia pentru ascultatorii de diverse ramuri de scientia, cum: filosofia, drepturi (jure), scientie gimnasiali, cum si cá ajutória pentru meseriasi cu totulu 1200 fl. v. a., si apoi unu premiu laureatulu poetu nationale Andreiu Muresianu de 50 galbeni.

Anulu 1863/4. S'a erogatu a) cá stipendia pentru tenerii ascultatori de filosofia, de drepturi, de scientie gimnasiali 1770 fl., b) ajutória pentru museele din Blasiu si Brasiovu a cate 60 fl. — 120 fl., c) pentru stenografi romani 100 fl., d) pentru bibliotecii Asoc. 117 fl. 94 cr., sum'a tot. 1937 fl. 94 cr.

Anulu 1864/5. S'a datu cá stipendia pentru ascultatorii de filosofia, de drepturi, de scientie gimnasiali, cá ajutória, pentru meseriasi resp. sodali de meseria cá premia pentru stenografia, cum si pentru prasirea de fragari, in fine pentru inmultirea bibliotecii Asoc. o sumasióra totale de 1860 fl.

1865/6. In acestu anu s'a sacrificatu cá stipendia pentru tehnica, filosofia si scientie gimnasiali, cum si cá ajutória pentru museele fisico-naturale din Blasiu si Brasiovu cu totulu 1220 fl.

1866/7. S'a erogatu cá stipendia pentru juristi, ascultatorii de preparandia in Prag'a (doi insi), cum si pentru unu ascultatoriu de scientie tehnice cu totulu 1380 fl.

1867/8. Pentru juristi, realisti, pentru preparandi, tehnica, agronomia, cum si cá ajutória pentru unu sodalu de meseria, si doi invetiacei de meseria cu totulu s'a erogatu 1900 fl.

1868/9. Pentru tehnica, agronomia, scientie reale, filosofia, drepturi si scientie gimnasiali, cum si cá ajutória pentru unu sodalu de meseria si 2 invetiacei, si in fine cá premiu pentru prasirea de altui, s'a erogatu cu totulu 2165 fl.

1869/70. Pentru filosofia, agronomia, tehnica, gimnasisti, scientie reale, ajutória pentru unu sodalu si 2 invetiacei de meseria, in fine dóue premia (de cate 25 fl.) pentru prasirea de altui, s'a erogatu 1530 fl.

1870/1. Pentru filosofia, agronomia, tehnica, scientie reale si gimnasiali, cum si cá ajutória pentru sodali (2) si pentru invetiacei de meseria (4 insi), in fine cá premia pentru prasirea de altui s'a datu 1680 fl., in urma

1871 2. Pentru filosofia, tehnica, drepturi, silvicultura, scientie gimnasiali, reali si comerciali, cá ajutória pentru sodali (4 insi) cum si pentru 10 invetiacei de meseria, s'a datu 3100 fl.

Adunanduse la olalta tóte sumele mai sus-specificate, resulta o suma totale de 17.972 fl. 94 cr. si 50 galbeni va se dica Asoc. nóstra in decursu de 10 ani, facta cu modestele sale midiuólecele materiale, a sacrificiatu spre scopuri de cultura in diverse ramuri, o suma destulu de considerabila. Éca déra rezultatulu evidente alu Asoc. nóstre pre terenulu materiale, cu carele e strinsu impreunatu si celu spiritualu, cá corpulu cu sufletulu. Credemu deci, ca unu atare institutu, care a potutu dá semne atatu de invederate despre esistenti'a si viéti'a sa, meritéza cea mai caldu-rósa sprijinire si imbracisare, ca-ci faptele suntu elocvente de sene. — u.

Legea comunale

(articlu de lege XVIII din anulu 1871 despre regularea comunelor, sanctionatu in 7 Iunie 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iunie 1871.)

(Urmare.)

§ 37. Numerulu reprezentantilor comunali lu norméza numerulu populatiunei, adica dupa tóte 100 de suflete se alege unu reprezentante.

Inse numerulu totu alu reprezentantilor alesi si nealesi in comunele mice nu poté fi mai micu decatu 10, mai mare decatu 20, in comunele mari mai micu decatu 20, mai mare decatu 40, in cetati cu consiliu regulatu mai micu decatu 48 si mai mare decatu 200.

Alegerea reprezentantilor, déca numerulu totalu alu alegatorilor comunali trece preste 600: se face dupa cercuri, ér' déca nu: in massa.

In cate unu cercu alegatoriu nu potu se fia mai pucini decatu 200 si mai multi decatu 600 alegatori.

Cercurile electorali se forméza prin corporatiunea reprezentativa.

Unu cercu electoralu alege dupa potintia in numeru cu *parechia* numai atatia reprezentanti, cati se vinu pre cercu din membrii supusi la alegere ai corporatiunei reprezentative dupa proportiunea, in care stau alegatorii cercului catra toti alegatorii; totu cu acésta ocaziune acolo, unde alegerea se face in massa, suntu de a se alege membrii suplenti pana la $\frac{1}{4}$ parte din numerulu totalu alu reprezentantilor alegundi; ér' acolo, unde alegerea se intempla dupa cercuri, in cercurile singuratece e de a se face si alegerea suplentiloru dupa numerulu reprezentantiloru alegundi acolo, inse asia, catu fiacare cercu se alege celu pucinu 1 membru suplente.

§ 38. Alegatoriu comunale e:

a) totu locuitoriulu comunale de 20 de ani, déca degia de doi ani platesce in comuna dupa averea séu venitulu propriu darea pamentului, a venitului casei, séu darea castigului personalu; inse celu ce nu platesce alta dare decatu ceea a castigului personalu, numai in ácelu casu, déca nu stá sub potéstare de domnu (gazdai hatalom);

b) mai departe orice corporatiune, institutu, societate si firma, déca posede in comuna avere nemiscatória si dupa aceea platesce dare (§ 40);

c) strainii, cari cadu sub dispusetiunea § 19, séu facutu destulu dispusetiuniloru lui.

§ 39. N'au dreptu de alegere:

a) ostasii, cari servescu in fakta in statulu armatei (marinei belice), precum si militianii in statulu activu;

b) cei ce suntu in prinsore preventiva pentru vreo fakta criminala;

c) cei ce s'au condamnati pentru vreo fakta criminala dela publicarea sentintiei condamnatórie pre catu tiene pedéps'a;

d) cei ce stau sub concursu (crida);

e) functionarii de statu si municipali, déca nu platescu in comuna alta dare, decatu darea dupa venitulu salariiloru lor.

§ 40. Minoreni si cei de sub curatela, cari posedu in comuna avere nemiscatória, se representa la alegere prin tutoru, respective prin curatoru, ér' femeile, corporatiunile, institutule, societatile, firmele asiderea cu avere nemiscatória in comuna, prin plenipotentiatu.

Altmintrea dreptulu de alegere se poté escerse numai prin indreptatitulu si numai in persóna.

§ 41. List'a alegatoriloru, si inca unde suntu cercuri electorale, dupa cercuri electorale, o compune unu comitetu esmisu prin corporatiunea reprezentativa din registrele de dare de pre cei mai de aprópe doi ani decursi si din alte date.

List'a compusa in ordine alfabetica se espune in cinci zile spre vedere la casa comunale si se rectifică prin comitetulu esmisu pre bazea observatiunilor intrate in alte 5 zile urmatórie.

Primari'a publica prin spunere, afisiu (placatu) séu in altu modu usitatu: ca in care di se póte privi list'a numeloru si pana candu se potu dá observatiunile.

§ 42. Se póte alege de representante comunale:

in comunele mice si mari fiacare locuitoriu comunale maiorenu, care are dreptu de alegere in intiesulu §§-loru 38 si 39 cu exceptiunea acelor'a, cari tienu in arenda beneficiile publice ale comunei séu stau in alta relatiune contractuale cu comun'a; in cetati (orasie) cu consiliu regulatu totu insulu, carele este indreptatitu la alegere de deputatu dietale, **déca** totuodata scie scie si ceti.

§ 43. Membrii corporatiunei reprezentative, cari vinu sub alegere se alegu totu la trei ani pre 6 ani.

Dintre cei alesi cu ocaziunea prima la expirarea celoru trei ani primi, ese afara totu membrulu alu doile prin tragere de sorte facuta separatu pentru fiacare cercu electoral.

Er' pre venitoriu totu la 6 ani voru esti suplentii (§ 44) si aceia, cari au implinitu degia cei 6 ani prescrisi.

Tragerea sortii o face presiedintele in adunarea generale.

Representantii repasiti se potu realege.

§ 44. Celu ce -si perde starea de reprezentante in urm'a decisiunei nulificatórie a comitetului verificatoriu (§ 53), mai departe celu ce intr'aceea more, séu -si perde capacitatea de representante (§ 39, b, c, d), séu se alege de primariu comunale si in fine celu ce abdica dela representatiune, loculu aceluia — déca a intratu in corporatiunea reprezentativa pre bazea contributiunei — lu ocupa cá membru suplente celu ce urméza in ordine cá platitoriu de dare **mai mare**; déca mandatulu -si l'a capetatu prin alegere, loculu lui lu ocupa dupa ordine membrulu suplente, care a capetatu cu ocaziunea alegerei mai multe voturi.

§ 45. Celu ce s'a alesu de representante in mai multe cercuri electorali; representá cerculu desemnatu de elu insu-si; ér' loculu lui se imple prin membrulu suplentu urmatoriu in ordine.

§ 46. Déca se alege unulu, care degia e membru alu corporatiunei reprezentative pre bazea contributiunei, si -si pastreza cualitatea de membru alesu, in loculu lui pasiesce celu ce urméza in ordine cá platitoriu de dare mai mare.

§ 47. Diu'a de alegere:

se defige in comune mice si mari prin suprefectu (szolgabiró), in cetati cu consiliu regulatu prin vice-comite.

Terminulu se póte defige numai dupa ce s'a compusu, respective rectificatu (§ 35) si publicatu list'a celoru ce platescu mai mare dare.

§ 48. Alegerea se intempla prin cedulice (bilete) de votisare pre langa insemnarea publica a numelui votantiloru.

Déca cedulic'a de votisare contine mai multe nume, decatu cati membri este indreptatita a alege comun'a, respective cerculu electoral, numele scrise in urma nu se iea in socotóla.

Déca dintre aceia, cari estu-modu ar' fi alesi cu numerulu celu mai micu alu voturiloru, mai multi au capetatu voturi egali, despre aceea, cá care se fia representante: decide sortea trasa prin presiedintele alegerei.

§ 49. Alegerea in massa, cá presiedinte electorale:

o conduce in comune mice si mari suprefectu (szolgabiró);

in cetati cu consiliu regulatu vice-comitele — in casu de impedecarea acestor'a, suplentii delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune;

ér' alegerea dupa cercuri, cate unu delegatu alu corporatiunei reprezentative cá presiedinte electorale.

Alegatorii la inceputu alegerei desemna langa presiedinte 4 barbati de incredere dintre sine.

Déca nu vreu a se folosí de acestu dreptu, pre barbati de incredere i denumesc presiedintele.

§ 50. Alegerea intr'o comuna, si unde suntu cercuri electorali, intr'unu cercu electoral nu póte tiené mai multu de una di. In cetati se incepe la 8 ore de diminétia si se termina la 6 ore sér'a; in comune se incepe si se termina in timpulu defiptu si publicatu conformu prescriseloru celu pucinu cu 8 zile mai inainte prin suprefectu (szolgabiró).

Dela acestu terminu incolo **nu** se mai potu primi voturi.

Alegerile trebuie se se termine in 3 zile pentru tóte recurile comunei singuratece.

§ 52. Scrutiniulu se face in publicu si se duce unu protocolu despre acést'a.

Déca se intrerumpe numerarea voturiloru, protocolulu si cedulele de votare se inchidu in urna, care se sigileza prin presiedintele de alegere si celu pucinu 2 barbati de incredere.

Resultatulu votarei lu publica presiedintele de alegere numai decatu in faci'a locului, si despre procederea se face reportu detaiatu corporatiunei reprezentative.

Er' list'a reprezentantiloru alesi se publica numai decatu.

§ 52. Plansorile relative la actulu de alegere, séu observatiunile facute contra alegibilitatei (capacitatei de a fi alesu) a reprezentantelu alesu: se dau la comitetulu verificatoriu in terminu de 10 zile computatu dela alegere.

§ 53. Comitétulu verificatoriu constá din 2 membri, alesi dintre reprezentanti inainte de alegere prin corporatiunea reprezentativa, din 2 membri numiti dintre reprezentanti in comunele mice si mari prin suprefectu (szolgabiró), ér' in cetatile cu consiliu regulatu prin vice-comite si din totu atati'a suplenti.

Presiedinte in comune mice si mari e suprefectu (szolgabiró), in cetati cu consiliu regulatu vice-comite, respective substitutii loru delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune.

Actuariulu si referintele comitetului e notariulu.

Siedintiele i suntu publice.

§ 54. Decisiunile comitetului verificatoriu in terminu de 5 zile dela admanuare se potu apelá la jurisdictiune, care in intrebarile controversate decide cu putere definitiva.

§ 55. Déca s'a terminatu alegerea in comuna, respective in cercurile electorali pretotutindenea, suprefectu, respective vice-comite, fara a privi la procederea in cursu a comitetului verificatoriu, conchiama corporatiunea reprezentativa nóua, aceea o dechiara cá constituita, si déca urméza restauratiune generale de oficiali, defige terminulu aceleia.

§ 56. Presiedintii de alegere si barbati de incredere stau sub scutul speciale alu legeri.

In privinti'a securitatei personale nu voru poté aplicá normativele, cari se aplica la alegerile de deputatu dietale, si delictete comise se pedepsescu dupa prescrisele legeri electorale.

CAPU V. Despre adunarile corporatiunei reprezentative.

§ 57. Presiedintele ordinariu alu adunarei generale in comune mice si mari e primariu (judele, **biró**), ér' in cetati cu consiliu regulatu primariulu cetatii (polgármester).

Déca presiedintele ordinariu ar' fi impedecatu, acolo presiedéza primariulu substitutu (judele substitutu, helyettes biró), aici primariulu cetatii substitutu (helyettes polgármester), si unde nu suntu de acestia, celu mai betranu membru alu consiliului.

§ 58. Numerulu si timpulu adunariloru generali lu fipséza comun'a prin statutu, in se in tóta comun'a trebuie se se tienu o adunare generale cu tóta primavér'a pentru cercetarea socóteloru din anulu trecut, si cu tóta tomn'a pentru statorirea bugetului pre anulu viitoriu celu pucinu cu o luna inainte de adunarea generale de primavéra si de tomna a jurisdictiunei respective.

Déca primariulu (judele), primariulu cetatii (polgármester), séu in sa-si corporatiunea reprezentativa, séu un'a a patr'a parte din membrii ei afla de bine, se póte tiené adunare generale estraordinaria de atate ori, de cate ori pretindu impregiurarile.

Presiedintele este detoriu a insciintiá totudé-un'a pre membrii corpului repretativu, celu pucinu cu 24 de ore inainte de adunare, despre diu'a adunarei generale ordinare, catu si acelei estraordinare si despre obiectele ce se voru luá in acele.

In se in adunarile generale ordinare se potu luá sub consultatiune si alte obiecte afara de cele defipte prin presiedinte, si se potu face prin membrii adunarei si propuneri de sine statatórie. In se aceste propuneri de sine statatórie se potu luá la desbatere numai cu intevenirea celu pucinu a 24 de ore.

§ 59. In adunarile generale decudu cei de facia.

Regulamentulu internu alu consultatiunei -si lu fipséza comun'a prin statutu.

§ 60. In adunarile generale, dintre membrii primariei (előljáróság) numai primariulu cetatii, primariulu séu judele comunei, notariulu, capitanulu

de politia, consiliariulu, procurorulu, asesorulu orfanale, cassariulu, esactorulu, tutorulu universale, mediculu si ingineriulu au votu, si fiacarele numai in cause de acele, prin cari personalmente nu e interesatu.

Ceialalti oficiali in adunarile generali potu luá cuventu, si déca suntu provocati, suntu detori a vorbi, in se votu numai in acelu casu au, déca si altmintrea suntu membrii corpului reprezentativu.

§ 61. Adunarea o inchide si deschide presiedintele, elu conduce consultariile si grigesc de observarea regulamentului afaceriloru interne.

Presiedintele are dreptu de a scóte afara din sala pre ascultatorii turburatori de liniste dupa o admonitiune premersa si pre vorbitoriu a lu indrumá la obiectu, si déca s'a abatutu dela acél'a de repetite ori, séu ar' vatamá cuventintia, la ordine, si déca acést'a n'ar folosí, a i retrage cuventulu in acelu obiectu.

Intrebarea de votare membrii au dreptu de a vorbi la stabilirea intrebarei, in casu de diferentia de opiniune decide maioritáteá.

Voturile se computa dupa vorbitori, in se la dorinti'a a 5 membri, séu déca e vorba de instrainarea séu insarcinarea averei comunale, inchiainarea contractelor oneróse si despre imprumutu comunale, presiedintele este obligatu a ordiná totudéun'a votisare nominale.

§ 62. Celu ce se folosesc de espresiune, care vatama demnitatea consultatiunei séu pre membrii adunarei, si aceea nu si-o retrage indata, se póte pedepsi de adunare, cu eschiderea apelatiunei, la o globa ce se póte estinde in comunele mice si mari pana la 15 fl., — ér' in cetatile cu consiliu regulatu pana la 50 fl., si se póte scóte in calea administrativa.

Glob'a e de a se platí in cass'a seraciloru.

Déca s'a propusu luare de vindicta pentru violarea sesiunei, mai antaiu trebuie a se votá asupra intrebarei: déca e de a se pedepsi acusatulu, dupa aceea asupra cuantului globei.

(Va urmá.)

UNGARIA. Pe 28 Octobre se astépta deputatii la continuarea dietei, care va lucra pana in 20 Aprile, candu apoi se voru face nóue alegeri. Legea de alegere se va luá la unu feliu de modificatiune in dieta; in se „Reforma“ c. Andrassy nu apromite modificatiuni, decatu cu tirait'a, cá se nu se pericliteze bagu séma votulu virile alu nemesiloru nici decatu. —

Facia cu caus'a boemiloru se lauda c. Andrassy, ca a inriuritu, a se face une modificatiuni in rescriptulu respundietoriu, ca legametea cu Ungari'a se remana nealterata de caus'a boemica. —

Caus'a boema a fostu pertractata in conferintiele ministeriale, unde se aflá si c. Andrassy; se midiuloéi unu compromis, carele se primi cu unele rezervari. Imperatulu inca -si reservá deciderea asupra principialoru. Ministrii austriaci toti se invoira cu compromisulu primitu de Hohenwart, pelunga neinsemnata reserva in caus'a modificariloru in rescriptulu de raspundere la adresa. „Oest. Journal“ scie, ca Mai. Sa imperatulu e constantu in politica de pace si ministeriulu e multumitu cu cursulu lucruriloru. Modificarile in rescriptu suntu de natura minutiosa si Hohenwart le accepta. In caus'a pretensiuniloru de modificari in legile fundamentali Hohenwart si a reservatu a se cointielege cu conducatorii dietei boeme, Claim si Rieger. Boemii in clubulu loru au primitu, cá se tramita la senatulu imperial. Amanarea cu respunsulu la adresa neodihnesce pe boemi multu.

Toema „N. fr. Pr.“ dice, ca min. Hohenwart si ar' datu demisiunea si ca nu e indoiéla cumca va fi primita; dér' nu i se pre crede. —

CROATIA. Despre turburariile din confiniulu militare ofic. „Agramer Ztg.“ relata, ca gener. comandantu LMC. de Mollinary primise inca in 8 avisu, ca in compani'a racovitiana la sergeantulu degradatu Rade Cuic se afla turburatorii Kvaternik, Rakias si Starzevic consultanduse, cum la avisulu ce va veni dela Agramu se se incépa una insurectiune impreuna cu Serbi'a, Dalmati'a, Muntenegru si Bosni'a; cum se se ademeneze subficirii cu apromisiuni de rangu séu amenintari. Corpulu re-

belu se pornésca dela Carlstadt la Agramu. In 9 Oct. si primi notitia, ca turburarea a inceputu in 8, si indata si avisase Mollinary regim. ogulinu, otocanu si sluinu cá se pornésca concentricu catra Racoviti'a, unde erá insurgentii; in dóue dile se si incungiurara si imprastiará, capeteniele cadiura si se prinsera multi, dupa altii se facú góna si asia se potoli rescol'a. Totu „Agr. Ztg.“ relata, ca agitatiunile au fostu productulu agitatiunilor partitei nationale (strossmayeriane?). Dupa cercetari se mai impuscará prin lege martiale in 18 siepte insi. Pana acum se afa prinsii 98 insurgenti, mai totu gregari. Se dice, ca acestu puciu s'a pusu la cale cu intentiune de a se compromite partit'a nationale ce lupta pe cale legale, convinsa de dreptatea causei, si nu face neghiobii, cari se i periclitetez cauz'a pentru totudéun'a. —

Cronica esterna.

Berlinu 26 Oct. Regimele germanu pregatesce unu proiectu de lege in contra internatiunalei, care se va comunica cu alte regime, cointielesse in contra internationalismului. Democratismulu inca se iea sub aceeași rubrica de catra feudali, cá tianta a venetoriei propuse. —

Parisu 19 Octobere. Diuariulu oficiale dice: dela 11 pana la 15 Octobere, justiti'a militaria a datu 740 ordine de eliberare si a pronunciatu 91 sentintie. Totalulu eliberarilor efectuate pana la 16 Oct. este de 8910. —

„Independinti'a belgica“ scrie: D. Thiers devenindu siefulu guvernului francesu, a fostu numitu cá canonicu alu ordinei Sant Iónu de Lateran, la Rom'a. Bul'a pontificale, care i confere acestu titlu, nu lu numesce „presiedinte alu republicei francesu“, ci cu cuvintele latine: Dux Francorum, capeteni'a franciloru. —

Gambetta a publicatu, ca in 5 Novembre va esi la lumina diurnalulu lui „Republica“. —

Constantinopole 21 Octobere. Hussem-Pasia, fostulu ministru de resbelu, Husny-Pasia, fostu ministru alu politiei si Emin-Bey, fostu secretariu alu Sultanului, au fostu ecsilati la insul'a Chipru. Se asecura, ca si Sieicu-Islamulu va fi ecsilat. —

— Astadi la bursa a fostu mare miscare. Circula vuitulu, ca guvernulu are de scopu a intrebuintiá venitele de pe proprietatile moscheeloru la cheltuielele statului.

Mustafa-Fazil este numitu ministru alu justitiei. Namik-Pasia este numitu presiedinte alu consiliului de statu.

Coler'a descresce, cu tóte ,ca timpulu e umedu si nefavorabile. —

Varietati.

— **Productiunea** madamei somnambule **Hersilia** si a **d. Dr. Campanile** din sér'a trecuta a facutu multa impresiune in publicu, care ii aplaudá de mai multe ori, rechiamandui si intempinandui cu bravo! Program'a fú esecutata fórte precisu, dauna ca timpulu ploiosu a retienutu pe unii a cerceta acésta siedintia publica de raritate, aplaudata si de medicii de facia. Inca vreo cateva dile se voru mai da sied. private si cu talmacitoriu la otelulu „Nr. 1“; apoi voru calatori la Ploiesci si Bucuresci. —

— Subscri'a directiune are onóre a aduce la cunoscenti'a prea onoratului publicu, cumca in 4 Octobere a. c. s'a deschisu in Dev'a 1-a clasa a scólei reale reg. ung. de statu si ca inscrierile se continua pana in 1-a Novembre a. c.

Dev'a in 18 Octobere 1871.

Directiunea scólei reale r. ung. de statu.

— Parte din profesorii dela universitatea Romaniei au depusu, la 5 Octobere, juramentulu preveveditu in tóte celelalte universitati din Itali'a.

Se prepara o radicale reorganizatiune in inventamentulu universitariu séu superióre. — „R.“

— Apelu generalu pentru romanii din tóte partile Romaniei, adica Romani'a propria séu Valachi'a, Moldov'a, Transilvani'a, Bucovin'a, Besarabi'a, Banatulu etc.

Sub acestu titlu a publicatu la Botosiani in 1871 in o mica brosiura d. Pauline profesore emeritu, apelulu seu pentru facerea dictionariului romanescu, cu care in anulu acest'a inca distinsulu profesore emeritu ne a onoratu — si amintescu lectorii nostri — colónele acestei foi. Lucrarea dlui Paulini se cade se aiba tóta atentiunea filologiloru romani. — „Inf.“

— Bibliotec'a filosofii contimpurane. A esitu de sub presa: „Influinti'a luminei asupra vietiei“ de Stef. C. Michalescu profesore.

Depositu unicu la tipografi'a editóre Petrescu-C. et Costescu, calea Mogosióei, Nr. 7, Bucuresci, (langa librari'a Socecu).

NB. Pentru provincii: cererile se voru adresá francate la acésta tipografi'a, insocite de costulu a 4 lei n. ecsemplariulu. Tramitere fara intardiare.

Pentru mai multe ecsemplarie rabatu de 20 la suta.

Onor. Redactiuni, cari voru binevoi se ne prenumere mai multe cereri voru avé acelasi rabatu. —

— A esitu de supu presa urmatórie volume: „Istori'a contimpurana“ dela anulu 1815,

pana dilele nóstre de P. I. Cernatescu, pretiulu 6 lei noi, de vendiare la librarii. —

Postu de contabilu.

Cu privire la apropiarea timpului pentru activarea „Institutului de creditu si de economii „ALBINA“, care in prim'a linia se va ocupá cu afaceri de economii si cu operatiuni de creditu ipotecatoriu si de escomptu, se deschide prin acésta concursulu pentru ocuparea postulu de contabilu la acelu institutu.

Competentii au de a-si tramite cererile lorú provideute cu documente autentice despre cualificatiunea lorú teoretica si practica, despre servitiulu lorú de pana acum la asemenea institutu ori alta óre-care banca si despre cunoscenti'a de limbi, la comitetulu subsemnatu (Sibiiu, strat'a Macelari-loru Nr. 110) pana in 30 Novembre a. c. calind. nou, aratandu totuodata si conditiunile pre langa cari suntú aplecati a primí acelu postu.

Sibiiu, 20 Octobere 1871.

Comitetulu pentru fundarea institutulu de creditu si de economii

1—3

„ALBINA“.

Schwarze et Bartha, piati'a Nr. 16,

prestéza cu cunoscutai soliditate

tóta specia de vestminte de cavaleri

si oferéza o. p. una cantitate mare pe alesu de cele mai nóue materie de surtuce, pantaloni si giletce cu pretiulu celu mai moderatu. g. 3

Cursurile

la bursa in 27 Octt. 1871 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 67	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 40	„ „
Augsburg	—	—	118 „ 10	„ „
Londonu	—	—	118 „ 20	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	57 „ 80	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	67 „ 90	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	80 „ —	„ „
„ „ temesiane	—	—	78 „ —	„ „
„ „ transilvane	—	—	74 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	— „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	774 „ —	„ „
„ creditului	—	—	293 „ —	„ „

„ALBINA“

institutu de creditu si de economii.

Terminulu pentru subscriptiunea de actiuni la „Institutulu de creditu si de economii „ALBINA“ se prolungesce prin acésta pana in 30 Novembre cal. nou a. c. cu acelu adausu, ca alta prelungire nu va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiiunile remanu cele cunoscute.

Sibiiu, 15 Octobere 1871.

Comitetulu fundatoriu.